

Визначено межі існування живих істот, механізм формування їх свідомості. Встановлено, що в сучасному світі людина є однією з головних геологічних сил, що впливають на розвиток біосфери і планети в цілому, описано науково-технічний прогрес як основну рушійну силу подальшого розвитку людства. Розглянуті основні сценарії розвитку біосфери та людства в техногені з урахуванням ресурсного й екологічного чинників впливу на розвиток суспільства.

Монографія, яка друкується за ухвалою експертно-технічної ради Державної комісії України по запасах корисних копалин рекомендована для геологів, географів, екологів, науковців, політиків, студентів, аспірантів, докторантів, старшокласників, широкого загалу читачів.

Поступила в редакцію 8 грудня 2014 р.

Рекомендував до друку д.т.н. О.М. Мандрик

УДК 502.16

Москальчук Н.М.

*Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу*

ОЦІНКА ВПЛИВІВ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ - МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ

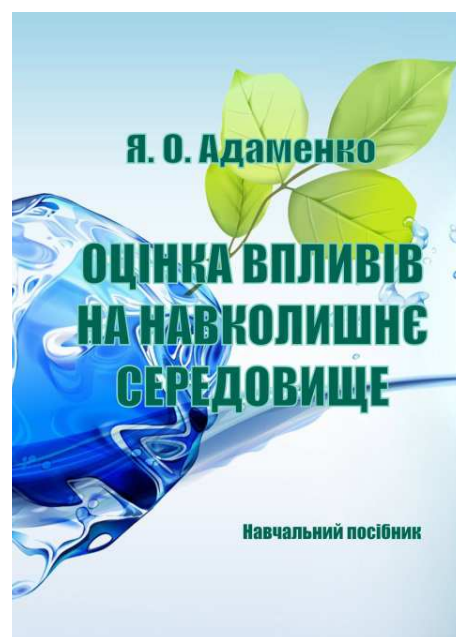
У 2014 році вийшов з друку навчальний посібник «Оцінка впливу на навколишнє середовище» Я.О. Адаменка – доктора технічних наук, професора, завідувача кафедри екології Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

Як пише автор, основою економіки, джерелом національного багатства, засобами існування суспільства є навколишнє природне середовище. Безпека цих засобів існування залежить від сталого управління та розвитку ресурсної бази держави. Одним з інструментів досягнення системного управління ресурсами у світовій практиці є екологічна оцінка (ЕО) діяльності, що планується.

Аналогом системи ЕО в Україні є екологічна експертиза, яка складається з оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) та державної екологічної експертизи. Практика проведення ОВНС в Україні показала, що процедура ЕО поки що не стала процесом, який супроводжує всі стадії інвестиційного проекту, починаючи з моменту проектного задуму до моменту впровадження діяльності та після реалізації проекту. Як правило, оцінка впливів в Україні розпочинається, коли рішення про впровадження певної господарської діяльності вже фактично прийняте і земельна ділянка під будівництво – відведена. Тобто, ОВНС не передуює прийняттю рішення, не є його складовою, а здійснюється здебільшого – постфактум.

У навчальному посібнику проведено порівняльний аналіз процедур екологічної оцінки у провідних країнах світу та оцінки екологічних впливів як складової частини інвестиційного процесу будівництва в Україні.

© Москальчук Н.М., 2015

Обґрунтовано етапи виконання цієї процедури для України: скринінг – попередня екологічна оцінка, скоупінг – визначення завдань екологічної оцінки. Запропоновано методологію оцінки екологічної ситуації, що передбачає використання експертних математичних моделей та системи геоінформаційного еколого-техногеохімічного моделювання. Оцінку, порівняння та вибір найкращої альтернативи пропонується проводити на основі аналізу баз даних екологічної інформації Автор акцентує на важливості залучення громадськості, аналізує світовий досвід з документування процесу ЕО та подає вимоги до складу і змісту матеріалів ОВНС у складі передпроектної документації на основі ДБН А.2.2-1-2003. Висвітлено поняття контролю якості (екологічної експертизи) процедури оцінки екологічної ситуації та охарактеризовано систему екологічної безпеки інвестиційної діяльності, яка складається з чотирьох взаємопов'язаних блоків: ОВНС, екологічного моніторингу, екологічного аудиту та екологічного менеджменту

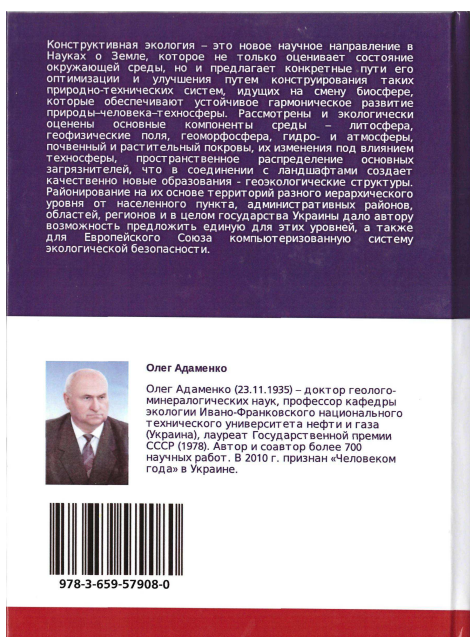
Особливої уваги приділено методиці детальної оцінки впливів на всі компоненти навколишнього середовища (клімат і мікроклімат, повітряне, геологічне, водне середовища, ґрунтовий покрив, тваринний, рослинний світ та заповідні об'єкти, соціальне та техногенне середовища) із зазначенням складу матеріалів ОВНС відповідного підрозділу.

Навчальний посібник Я.О. Адаменка «Оцінка впливу на навколишнє середовище» рекомендований МОН України (лист № 1/11-18265 від 27.11.2013 р.) для студентів спеціальності 7.04010601, 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища», спеціалістів та викладачів ВНЗ.

УДК 502.172

Качала Т.Б., Пернеровська С.В.
*Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу*

УКРАЇНСЬКА ЕКОЛОГІЧНА НАУКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНА НА НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ ЄС І США

17 жовтня 2014 р. минуло 25 років з дня створення О.М.Адаменком Карпатського інженерно-екологічного центру (КІЕЦ, 1989) – першого в Україні науково-виробничого осередку офіційних державних екологічних досліджень. Потім були інститут екологічного моніторингу (ІЕМ, 1992р.) – Інститут екологічної безпеки і природних ресурсів (ІЕБП, 1995р.) – кафедра екології ІФНТУНГ (1996) – інженерно-екологічний факультет (2001) і нарешті інженерно-екологічний інститут (2013). Такі ступені проходила екологічна наука і освіта, що опиралась на постійні виробничі дослідження та міжнародні проекти. Усе це відбувалось у конкурентній боротьбі з іншими екологічними організаціями та науковими школами.

І ось у 2014 році академічне видавництво «Lambert» (м. Саарбрюккен, ФРН), знайшовши в Internet деякі праці О.М.Адаменка, запропонувало